

TURAN Uluslararası Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi (TURANusbb)

Uluslararası Hakemli Dergi Yılı: 2024/Güz, Sayı: 7

ISSN 2792-0879

Erzurum Köşk Köyü Gelin Getirme Fotoğrafı Üzerine Okuma Denemesi*

Hilal ÖZTÜRK**

Öz

Geçmiş ile geleceği birleştiren kültür, insanların yaşam merkezidir. Topluluk hâlinde yaşayan insanların ortak bir hafızası vardır. Bu ortak hafıza doğrultusunda yaşadıkları yerlere kalıcı izler bırakan kişiler zihinlerine de anıları kaydeder. Zihinlerinde var olan anılar kişilerin anlattığı kadar bilinir. Bu anılar zamanla akıldan silinebilir. Bir başka kişiye aktarılırken gerçekliği ve netliği kaybolur. Fotoğraf makinesinin icadıyla insanların yaşadığı anlar somut hâle gelir. İnsanlar fotoğraf makinesiyle özel günlerini, gezdikleri yerleri, önem verdikleri nesnelere çekerler. Zaman içerisinde biriken fotoğraflar anı hâline gelir. Her dönemin kendine has özellikleri vardır. Bu özellikler fotoğraflar üzerinden gözlemlenebilir ve okunabilir. Örneğin, bir doğum günü fotoğrafı okunduğunda insanların kıyafetleri, evdeki eşyalar, yapılan hazırlıklar ve yemeklerde dönemin kültürel unsurları ortaya çıkar. Burada incelenen fotoğrafta düğünün bir parçası olan gelin getirme âdeti vardır. Fotoğraf yorumlanarak düğüne ait bir kısım gelenekler, insanların giyim-kuşamları, mesken yapısı üzerinden unutulmaya yüz tutmuş kültürel unsurlar aktarılır. Günümüze göre dönemin fotoğraf makinesinin çekim kalitesi düşüktür. Fotoğrafın her detayının net çıkmamasına siyah-beyaz olması da sebeptir.

Anahtar Kelimeler

Kültür, düğün, gelin getirme âdeti, fotoğraf okuma

Fotoğraf, insanların tekrardan görülmeye değer verdiği unsurların somutlaşmış hâlidir. İnsanlar fotoğraf makinesinin icadıyla beraber özel gördüğü günlerin fotoğrafını çeker. Nişan, düğün, doğum günü, piknik gibi topluluk hâlinde gerçekleştirilen merasimlerde zihinde beliren görüntüler vardır. Bu görüntüler ortak hafızayı beraberinde getirirken aktarım kısmında da eksikleri ortaya çıkarır. Fotoğraf vasıtasıyla zihinlerde unutulmaya yüz tutmuş anılar bir yüzey üzerinde ya da dijital olarak basılıp kalıcı olur. “Fotoğraf aracılığıyla yeni bir anlam aratmak, geçmişle şimdi arasında bir düzlem oluşturmakta ve görüntünün kendisiyle diyalog hâlinde olmayı talep etmektedir. Fotoğrafın hatırlama sürecini tetiklemesi ve bir nesne olarak hafızayı güçlendirmesi belleğin önemliliğini ortaya çıkartmaktadır.” (Görgülü, 2020, s. 400).

Fotoğraf, çizilen bir resme göre daha objektiftir. Bir objeyi, çiçeği, yiyeceği olduğu gibi çeker. Fakat fotoğrafa yansıyan kare orijinaliyle aynı boyutta olmayabilir. Uzaktan veya yakından çekilmesi araştırmada odak noktası olabilecek nesnenin orijinalliğini etkiler. Fotoğrafın boyutu meselesi dışında dikkat çeken diğer bir konu “fotoğrafın neden çekildiği”dir. Genel itibarıyla fotoğraflar bunun cevabını

* Geliş tarihi: 18.09.2024

Kabul Tarihi: 28.10.2024

Atf: Öztürk, H. (2024). Erzurum Köşk Köyü Gelin Getirme Fotoğrafı Üzerine Okuma Denemesi. *TURAN Uluslararası Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi (TURANusbb)*, 7: 57-66.

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı, ANKARA/TÜRKİYE. E-Posta: hilaloztrk18.06@gmail.com ORCID: 0009-0004-2760-1081

vermez. Örneğin, sokakta bir kaldırımın üzerinde fotoğraf çekilmiş kişinin hangi amaçla orada olduğu bilinmez. Fotoğrafın arkasına yazılan bir not ya da fotoğrafın sahibinin vereceği bilgi olmadan neden çekildiği hakkında yorum yapılması mümkün değildir. “Fotoğraflar belli bir amaçla kullanılmakta ve bu kullanıma uygun olarak, insanların zihinlerinde belli olayları temsil etmektedir. Bu nedenle, fotoğrafların başlangıçta çekildiği zamandaki anlamlarını yakalamak, imkânsız değilse de, oldukça zordur.” (Acun, 2004, s. 105).

Fotoğraf makinesinin icadıyla beraber çekilen fotoğraflar geçmiş ile bugünü birleştirir. Toplumun hafızasında yer etmiş kültürel unsurlar fotoğraf aracılığıyla sabitlenir. Günümüzden elli-yüz sene önceki düğün fotoğraflarında insanların nasıl bir moda anlayışının olduğunu, özel günlerindeki kıyafet seçimlerini, seçilen kıyafetlerden de bir kısım ekonomik durumları okunur. Okunan bu fotoğraflar dönemi sosyal açıdan anlatırken kültürün parçası olan kıyafetleri de arşivler.

İnsan tarihinin birçok döneminde, zamanın siyasal durumuna, fikir yapılarına ve tercihlere göre çeşitli sanatsal ifade şekilleri görülmüştür. İnsanlar, kendilerine has kültür sanat tarzları inşa etmiş ve ifade biçimleri meydana getirmişlerdir. Bu anlatım biçimleri bu insanların içerisinde yaşadıkları kültürel formların, gelenek ve göreneklerin, diğer toplumsal normların izlerini taşımış ve bu izleri yansıtmışlardır. (Freund, 2008, aktaran Bulut ve Zor, 2020, s. 79).

Sünnet, İslam dinine göre yerine getirilmesi gereken vazifedir. Kimileri sünnet düğününü mevlit şeklinde yaparken kimileri müzikli yapar. Mevlit ya da müzik konusunda tercihe bırakılan törende bir kısım âdetlerin de aynı olduğu görülür.¹ Örneğin, günümüzde her ne kadar devamlılığını sürdürmüyor olsa da geçmişte sünnet çocuğu ata bindirilir ve gezdirilirdi.² Sünnet çocuğunun at üzerinde fotoğraf çekilmesi kültür örüntüsüdür. İnsanlar önem verdiği varlık ve nesnelere fotoğrafını çeker.

Kültür dairesinde bulunan özel günler fotoğraf çekilmeye değer görür. Değer görülen özel günlerden biri düğündür. Kişilerin yuva kurma merasimi olan düğün kültürel öğeleri de içinde barındırır. Düğünde çekilmiş bir fotoğrafta yöresel kıyafetler, yemekler, çalgılar ve yöreye ait yorumlar yapılır. Burada da düğünün bir parçası olan gelin getirme âdetinin fotoğraflandığı kareden okuma yapılır.

¹ Sünnet ettirme ve sonrasında yapılan pek çok uygulama beraberinde diğer davranışları da getirmiştir. Sünnet ettirme ile ilgili törenler genelde dinî özellik taşımasına rağmen temelinde eğlence barındıran törenler de yapılmaktadır. Dinî nitelik taşıyan törenlerde genelde mevlit okutulup, dualar edilmektedir. Eğlence temelli bu törenler zamanla düğün niteliği kazanmış “sünnet düğünü” adını almıştır (Erdem, 2023, s. 145).

² Çocuk, birkaç gün öncesinden ya da aynı gün ata, arabaya, otomobile bindirilerek dolaştırılır. Köylerde ya da küçük yerlerde çocuklar atla, arabayla ve traktörle dolaştırılırlar. Bu geziye mahallenin öteki çocukları da katılırlar; davul zurna çalınır, böylece çocuğun sünnet olacağı bir gösteriyle ilân edilmiş olur (Örnek, 2016, s. 246).

Erzurum-Köşk Köyü Gelin Getirme Fotoğrafı Üzerine Okuma Denemesi

(Bu fotoğraf 1968 senesinde Erzurum ilinin Şenkaya ilçesinin Köşk Köyünde çekilmiştir.)

Aile, iki kişinin evlenmesiyle oluşur. Yuveyı oluşturan aile TDK Sözlükte “evlilik ve kan bağına dayanan karı, koca, çocuklar, kardeşler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu toplum içindeki en küçük birlik” (URL-1) şeklinde geçmektedir. Evlilik yaşı gelmiş ve yuva kurmaya niyetlenmiş kişilerin âdetlere uygun bir biçimde düğünleri kurulur. Türk kültüründe doğum ve ölüm gibi evlilik de geçiş dönemi olarak kabul edilir. Bulunduğu yerden başka bir yere giden kimseye Türk kültüründe yer edinen âdetler uygulanır. Âdetlerin uygulanması korunma, bereket, iyi yaşam gibi inançlardan ötürü yapılır.

İnsan hayatının üç önemli geçiş dönemi vardır ki bunlar: “Doğum”, “evlenme” ve “ölüm”dür. Bu üç önemli geçişin çevresinde bir takım âdet, ayin, tören ile dinsel ve kimi yerde büyüsel işlem kümelenmekte ve söz konusu geçişleri yönetmektedir. Bunların hepsinin amacı, genelde insanın yeni durumunu kutlamak ve kutsamak, aynı zamanda da onu “geçiş” sırasında yoğunlaştığına inanılan tehlikelerden ve zararlı etkilerden korumaktır (Yeşil, 2014, s. 118).

Yukarıdaki fotoğrafta düğünün bir parçası olan “gelin getirme âdeti” görülmektedir. Fotoğrafta iki tane at vardır. Her iki atın üzerinde de birer insan vardır. Sağ taraftaki ata binmiş kişinin başında bulunan nesne dikkat çekmektedir. Atın üzerinde oluşu, orada bulunan kimselerden daha farklı bir obje kullanımı ve yüzünün de örtülü olması sebebiyle bu kişinin gelin olduğunu söylemek mümkündür. Gelenekte var

olan gelinin başına duvak örtme âdeti yörelere göre farklılık gösterir. Kimi yörede kırmızı ve pullu bir örtü örtülürken kimi yörede birden çok renkli örtünün duvak olarak kullanıldığı bilinmektedir. “Gelinin başına al duvak örtülmesi ve beline al kuşak bağlanması yeryüzüne inişi, bekâreti ve yuva hâkimiyetini sembolize etmektedir. Güveyin gelin geldiğinde ilk namazı bu duvak üzerinde kılması da kut göstergesidir.” (Ergun, 2010, s. 278). Kültürün içinde önemli yeri olan duvak bu fotoğrafta farklı bir biçimde görülmektedir.

Gelin olduğu belirtilen kişinin başında uzun külah şeklinde bir başlık görülür. Üzerinde ise örtü gözlemlenir. Gelenekten gelen duvak örtme âdeti Köşk köyünde farklı bir biçimde görülür. “Uzun, büyük bir külah şeklindeki başlığın üzerine kırmızı, pembe, yeşil gibi renklerde örtü örtülür. Örtünün kendisi desenli ve pullu olabileceği gibi değişik süslerle de donatılarak” (Y. B., kişisel görüşme, 10 Kasım 2022) kullanılır. Duvağın külah şeklinde olması ve renkli örtülerle süslenmesi gelinin varlığını ortaya koyar. Misafir olarak gelen kişiler giyiminden ötürü gelinin kim olduğunu anlarlar.

Fotoğraftaki ikinci atın üzerindeki kişinin de kadın olduğu düşünülmektedir. Çünkü başında büyükçe bir başörtü vardır. Atın üzerindeki bu kişilerin hem kadın olması hem de gelinle aynı anda atın üzerinde bulunmasından ötürü yenge olabileceği tahmin edilir. Yenge³ ifadesi Türk kültüründe abinin, amcanın ve dayının eşi için kullanılır. Kültürde yaşamaya devam eden gelinin yardımcısı olan yenge figürünün bu fotoğrafta yer aldığı düşünülmektedir. Eski zamanlarda “bir köyden diğer bir köye ya da şehre gelin giderken gittiği yerde yabancılık çekmemesi için yenge de gelinle birlikte giderdi.” (S. B., kişisel görüşme, 10 Kasım 2022). Bu durumdan anlaşılacağı üzere gelinin ihtiyaçlarına yenge yardım eder.⁴ Yenge burada gelinin sağdıcı konumundadır.

Fotoğrafta dikkat çeken diğer bir kısım da çocuklardır. İki tane çocuğun yerden bir şeyler topladığı diğer çocukların da onlara baktığı gözlenir. Bu çocukların ne yaptığını anlamak için damın üzerinde bulunan erkeklere bakmak gerekir. Damın üzerindeki erkeklerde bir hareketlilik mevcuttur. Bu hareketlilik ve çocukların yerden bir şeyler alıyor olması “saçı saçma” âdetinin gerçekleştiğini düşündürmektedir. Türklerin kötü ruhlardan ve getirecekleri sıkıntılardan korunabilmek için yaptıkları saçı saçma⁵ bu ritüellerden biridir. Gelin baba evinden çıkıp yeni yaşayacağı yere geçiş yaparken kötü ruhlardan korunması, gittiği yerde bereketli yaşaması için saçı yapılır.⁶ “Böylece saçıyı saçanlar, kazayı-belayı defettiklerine inandıkları gibi, saçıdan nasibini alanlar da bunun kendilerine uğur ve bereket getireceği inancıyla onu uzun süre saklarlar.” (Koksal, 1996, s. 79). Gelinin başına bozuk para, şekerleme gibi saçı malzemeleri attıktan sonra da güzel dilekler dilenir.

³ TDK, “yenge”: 1) Bir kimsenin kardeşinin, dayısının veya amcasının karısı. 2) Düğünde geline kılavuzluk eden kadın; gelin abla. (URL-2)

⁴ Gelinle iki yenge birlikte gelirler. Kalabalık dağılır. İki yenge ile damat ve gelin baş başa kalır. İki yenge yatakları serip gelini damada teslim eder. O iki yenge başka bir odada kalırlar. (Güngör ve Köylü, 2017, s. 105)

⁵ TDK, “saçı”: 1) Gelinin başından aşağı saçılan çiçek, şeker, arpa, para vb. şeyler. 2) Düğün armağanı. (URL-3)

⁶ Tatar Türklerinde görülen saçı geleneği “Gelin alma” sırasında Türklere çok eski zamanlardan beri uygulanmış. Evlenirken saçı yapılması, Türklere arasında bugün de varlığını canlı olarak sürdüren önemli bir âdettir ve onun temelinde çeşitli inançlar bulunmaktadır (Yeşil, 2014, s. 126).

Köşk köyünde damat ve arkadaşları damın üzerine çıkarlar. Ellerinde sopa ve saç malzemesiyle gelinin gelmesini beklerler. Gelin evin önüne geldiğinde başına bozuk paralar, şekerlemeler atılır. Saçı saçıldıktan sonra damat hemen aşağı inmek ister. Çünkü âdet gereği arkadaşları elindeki sopalarla damadı hırpalarlar. (Y. B., kişisel görüşme, 10 Kasım 2022).

Fotoğrafta düğüne ait unsurların yanı sıra kişilerin kıyafetleri de yorumlanabilir. Fotoğraftaki kadınların kıyafetleri incelendiğinde kız çocukları dâhil elbise giydiği görülür. Elbise⁷, kadınların tek parça hâlde giydikleri kıyafete denir. Burada giyilen elbisenin çok uzun olmadığı görülmektedir. Üzerlerine hırka ve “gurduşka” adında vücudu bele kadar saran bir kıyafet (Y. B., kişisel görüşme, 10 Kasım 2022) giyerler. Gurduşka gibi elbisenin üzerine giydikleri peştamal adında bir parça daha vardır. “Peştamal; eteklerin ön kısmını kapatmak için dikilip kullanılan bir kıyafettir.” (Y. B., kişisel görüşme, 10 Kasım 2022). Elbisenin altına da bacakların gözükmemesi için dizlik⁸ adı verilen bir kıyafet giydikleri görülür. Kadınların elbise ve üst kıyafet olarak giydikleri parçalar dışında başlarına taktıkları başörtü de dikkat çekmektedir. Kadınların başında bir tane geniş örtü bir tane de alın kısmına sardıkları parça vardır. Baş kısmından arkaya doğru sarılan parçaya “çit” denir. Çit ifadesinin yerine kofik isminin söylendiği de bilinmektedir. “Kofik”, ince ağaç kabuğunun üzerine örtü, boncuk, pul gibi takılan süs eşyasıdır. Süslenerek hazırlanan kofik de başörtünün üzerine takılır. (Y. B., kişisel görüşme, 10 Kasım 2022). Zaman içerisinde kofik kullanım şeklinin değişikliği bu fotoğrafta da gözlemlenir.

Fotoğraftaki erkeklerin kıyafetleri incelendiğinde hepsinin benzer şekilde giyindiği görülmektedir. Üst kıyafet olarak ceket, kazak ve gömlek giymişlerdir. Bir kısım erkeğin pantolon şekli farklıdır. Pantolonun üst kısmı bolken alta doğru daralan bir yapısı vardır. Bu pantolon Köşk köyünde “İngiliz külotu” olarak isimlendirilir. İngiliz külotunun kullanımı daha çok ata rahat binip inmek içindir. (Y. B., kişisel görüşme, 10 Kasım 2022). Bu fotoğrafta çocuklar hariç erkeklerin kasket taktığı görülür. Cumhuriyetin ilanından önce köy ve kasaba gibi yerlerde sarığın küçük hâlini kullanırlardı. Şapka kanunuyla meslekî gruplardaki başlıklarda değişikliğe gidilmiştir. Bu değişikliklerden bir tanesi de sarığın sadece dinî vazifesini yerine getiren insanın kullanmasıdır. “2 Eylül günü, devlet memurlarına şapka giyme zorunluluğu getiren 2431 numaralı bakanlar kurulu kararnamesi çıkarıldı. Aynı gün bakanlar kurulu kararnamesi ile din adamı dışındaki kişilerin cübbe ve sarık giymeleri de yasaklandı.” (URL-5). Fotoğraftaki adamların kasket takması bu fotoğrafın cumhuriyet sonrasında olduğunu kanıtlarken geleneğin bu şekilde devam ettiğini de gösterir.

Fotoğrafta düğüne ait unsurlar ve dönemin kıyafetinin yorumu ardından mesken yapısı da incelenir durumdadır. Atların durduğu yerin arka tarafında bulunan meskenin ev ya da ardiye olduğu düşünülmektedir. Meskende kullanılan malzemelerin taş ve kütük olduğu görülür. Bu malzemelerin

⁷ TDK, “entari”: Elbise için entari ifadesi de kullanılır. Entari sözlükte “genellikle tek parçalı kadın giyeceği” şeklinde geçer. (URL-4)

⁸ Dizlik adı verilen kıyafet, şehir hayatı tarafından iç donu veya tuman olarak da adlandırılmaktadır. Dizlikler geniş kesimli ve kısa boylu bir yapısal özelliğe sahip olan giysilerdir (Kayserili, 2011, s. 220).

kullanılmasındaki sebep fotoğrafın en üst tarafında gözüken taşların ve ormanın olduğu söylenebilir. “Konut tipleri ve konutlarda kullanılan yapı malzemeleri, bölgenin genel özelliklerini yansıtmaktadır. Bu özelliklerin belirleyicilerinden birisi Doğu Anadolu Bölgesi’nin soğuk iklimi, bir diğeri ise taş malzemenin bolluğudur.” (Gök ve Kayserili, 2014, s. 182).

Sonuç

Fotoğraf makinesi icat edilmeden önce somutlaştırılmak istenen obje, insan, manzara resim çizilerek yapılırdı. Çizilen resimler her ne kadar bir yüzey üzerinde kalıcılığı sağlasa da objektifliği tamamen yakalayamaz. Fotoğraf makinesi anı direkt olarak çektiği için nesnelerin gerçekliğine daha yakındır. Zihinlerde unutulabilecek anları fotoğraf makinesi hafızasına kaydeder. İnsanlar bir yüzey üzerine aktararak ya da dijital olarak saklarlar.

Fotoğraf, önceki nesillerden günümüze değin tutulan bir ışıktır. Geçmiş dönemden anlatılan özel bir gün ve orada var olan her şey kişilerin akıllarındadır. Fakat ne kadarı ilk günkü netliğiyle kalabilmiştir sorusunu akıllara getirir. Örneğin aynı düğünde bulunmuş kişilerden birisi gelinin sadece duvağını hatırlarken diğeri bir kişi tamamını hatırlayabilir. Zaman ilerledikçe de bir kısım detayların silinmesi muhtemeldir. Gelinin fotoğrafı varsa bu detayların neredeyse hepsi somut hâlde mevcuttur. Bundan ötürü insanlar fotoğraf makinesinin yaygınlaşmasıyla beraber özel günlerinin kalıcı olmasını ister.

İnsanlar özel günlerinde ya da önem verdiği anların fotoğrafını çekerek geçmişin izlerini bugüne kolaylıkla aktarır. Topluluk hâlinde bulunulan nişan, düğün, sünnet düğünü, doğum günü, piknik gibi yerlerde çekilen fotoğraflar önemlidir. Çünkü dönemin moda anlayışı, özel günlerdeki hazırlıklar, etraftaki eşyalar, objeler fotoğraf üzerinden gözlemlenir. Gözlemlenen bu unsurlar fotoğraf okumayla kültürü aktarmaya yardımcı olur.

Bu çalışmada kültürde yer edinmiş gelin getirme âdetinin bulunduğu fotoğraf okunmuştur. Her ne kadar düğünle ilgili bir fotoğraf olsa da etraftaki diğeri unsurlar göz ardı edilemez. Fotoğrafın bir kısım yerlerin siyah-beyaz oluşundan ötürü net değildir. Geline ait kültürel detaylar verilirken orada bulunan diğeri misafirlerin ve yapıların da fotoğraf okuması yapılmıştır. Sonuç olarak Köşk köyünde gelin getirme fotoğrafının çekildiği dönemdeki kıyafetlerin, düğüne ait unsurların ve mesken yapısının kültürü aktarılmış olur.

Kaynakça

Acun, F. (2004). Görsellik ve yakın dönem tarihi araştırmalarında kullanımı. *Kebikeç İnsan Bilimleri İçin Kaynak Araştırmaları Dergisi*, 18, 95-118.

Bulut, S., Zor, İ. (2020). Bir kültür üretim aracı olarak fotoğraf ve gündelik yaşamı aktarmada fotoğraf kültürü. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 50, 74-96.

Ergun, P. (2010). Türk gelininin mitolojik göçü. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(24), 275-290.

Erdem, S. (2023). Vehbî'nin Sûrnâmesi'nde geçiş dönemi ritüeli: Sünnet düğünü. *Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 8(2), 144-156.

Gök, Y., Kayserili, A. (2013). Geleneksel Erzurum evlerinin kültürel coğrafya perspektifinden incelenmesi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 30, 175-216.

Görgülü, E. (2020). Fotoğraflarla Geçmiş hatırlamak: Güncel sanat pratiğinde bellek ve hafıza çalışmaları. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 26, 395-413.

Güngör, H., Köylü, B. (2017). *Türk halk inanışları üzerine notlar*. Kimlik Yayınları.

Kayserili, A. (2011). *Erzurum Şehri'nin kültürel coğrafyası (maddi kültür öğelerine göre)*. Yayınlanmamış doktora tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Koksal, H. (1996). Türk düğünlerinde “Saçı” geleneği, buna bağlı ritler-pratikler. *Bilig*, 1, 75-81.

Örnek, S. V. (2016). *Türk Halkbilimi*. (2. Baskı). BilgeSu Yayınları.

Yeşil, Y. (2014). Türk Dünyası'nda geçiş dönemi ritüelleri üzerine tespitler. *21. Yüzyılda Eğitim Ve Toplum*, 3(9), 117-136.

URL-1: TDK, aile. Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim tarihi: 12.11.2024)

URL-2: TDK, yenge. Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim tarihi: 12.11.2024)

URL-3: TDK, saç. Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim tarihi: 12.11.2024)

URL-4: TDK, entari. Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim tarihi: 12.11.2024)

URL-5: Şapka Devrimi. Erişim adresi: https://tr.wikipedia.org/wiki/%C5%9Eapka_Devrimi (Erişim tarihi: Aralık 2022).

Kaynak Kişiler

Y. B.: Yaşar Baysal, D.T.: 20.02.1946, Eğt.: İlkokul, Erzurum, Şenkaya, Köşk Köyü. Derleme tarihi ve yeri: 10.11.2022, Bursa.

S. B.: Sevim BAYSAL, D.T.:1949, Eğt.: İlkokul, Erzurum, Şenkaya, Köşk Köyü. Derleme tarihi ve yeri: 10.11.2022, Bursa.

Ek:

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Türk Halk Edebiyatı alanında yüksek lisans
yapan Hilal ÖZTÜRK'e yazacağı makale için
bu fotoğrafımı kullanmasına izin veriyorum.

15-08-2024
Selma ÖZTÜRK

Reading Essay on the Bride Bringing Photograph of Erzurum Köşk Village*

Hilal ÖZTÜRK **

Abstract

The culture that combines the past and the future is the center of people's lives. People living in a community have a permanent memory. In line with this common memory, people who leave permanent marks on the places they live also record memories in their minds. The memories that exist in their minds are not as well-known as people tell. These memories can be erased from the mind over time. Their reality and clarity are lost when transferred to another person. With the invention of the camera, the moments people live have become concrete. People take photos of their special days, places they visit, and objects they care about with their cameras. The photos that accumulate over time become memories. Each period has its own characteristics. These characteristics can be observed and read through photographs. For example, when a birthday photo is read, the cultural elements of the period emerge in the clothes of the people, the objects in the house, the preparations made, and the meals. In the photo examined here, there is the tradition of bringing the bride, which is a part of the wedding. By interpreting the photo, cultural elements about to be forgotten are conveyed through a section of the wedding traditions, people's clothing, and housing structure. The shooting quality of the camera of the period is low compared to today. The reason why not every detail of the photo is clear is that it is black and white.

Keywords

Culture, wedding, bride bringing tradition, photo reading

---

* **Date of Arrival:** 18.09.2024

Date of Acceptance: 28.10.2024

Citation: Öztürk, H. (2024). Erzurum Köşk Köyü Gelin Getirme Fotoğrafı Üzerine Okuma Denemesi. *TURAN Uluslararası Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi (TURANusbb)*, 7: 57-66.

** Master's student., AHBV University Faculty of Literature, Department of Turkish Language and Literature, ANKARA/TURKEY. hilaloztrk18.06@gmail.com ORCID: 0009-0004-2760-1081

Попытка Прочтения Фотографии, Отражающей Традицию Приезда Невесты в Деревне Кёшк (Эрзурум)*

Хилаль ОЗТЮРК**

Аннотация

Культура, сочетающая в себе прошлое и будущее – один из основополагающих элементов в жизни людей. Неоспорим тот факт, что люди, живущие в обществе, являются носителями общей памяти. В соответствии с этой общей исторической памятью народ сохраняет воспоминания в своем сознании. Но стоит заметить, что воспоминания живы, пока передаются из уст в уста. В противном случае, со временем они могут стереться из памяти. Подлинность и точность событий теряется при передаче. С изобретением фотоаппарата появляется возможность зафиксировать пережитые моменты. Таким образом, запечатляются особые дни, праздники, места и предметы дорогие для людей. Фотографии, которые накапливаются со временем, становятся воспоминаниями. Каждая эпоха же имеет свои особенности. Эти характерные особенности можно наблюдать и считать по фотографии. Например, при прочтении фотографии со дня рождения культурные элементы того периода проявляются в одежде людей, предметах домашнего обихода, приготовлениях и блюдах. На рассмотренной в работе фотографии изображен обычай прихода / приезда невесты, который является неотъемлемой частью свадьбы. Анализ фотографии позволяет увидеть уже преданные забвению такие культурные элементы, как свадебные обычаи, традиционная одежда, особенности жилища. Качество съемки фотоаппаратов того времени было ниже сегодняшнего. Так как фотографии являются черно-белыми, невозможно оценить подробно каждую деталь фотографии,

Ключевые слова

Культура, свадьба, традиция приезда невесты, прочтение фотографии

---

* Дата поступления статьи: 18.09.2024

Дата принятия статьи: 28.10.2024

Цитирование: Öztürk, H. (2024). Erzurum Köşk Köyü Gelin Getirme Fotoğrafi Üzerine Okuma Denemesi. *TURAN Uluslararası Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi (TURANusbb)*, 7: 57-66.

** Магистрант, Анкарский Университет им. Хаджи Байрама Вели, филологический факультет, кафедра турецкого языка и литературы, АНКАРА/ТУРЦИЯ. Электронная почта: : hilaloztrk18.06@gmail.com ORCID: 0009-0004-2760-1081